

Nr 49.

Utlåtande med anledning av väckta motioner om ändring i grunderna för tilläggsbidrag till vissa statsunderstödda torrlägningsföretag.

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 288 av herrar *Pålsson* och *Werner* samt II: 381 av herrar *Jonsson* i Skedsbygd och *Onsjö*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta om sådan ändring i 1 § tredje stycket kungörelsen den 12 april 1946 (nr 192) angående tilläggsbidrag till vissa statsunderstödda torrlägningsföretag, att bidrag må beviljas även till företag, för vilka plan och kostnadsförslag upprättats före den 1 januari 1949, eller — om detta yrkande icke kan bifallas — i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring i kungörelsen, att frågan huruvida tilläggsbidrag skall utgå till torrlägningsföretag blir beroende av den tidpunkt, då kostnadsförslag upprättades rörande företaget.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för yrkandet, får utskottet hänvisa till motionerna.

Den i motionerna berörda paragrafen har följande lydelse.

»1 §.

Till torrlägningsföretag, för vars utförande bidrag beviljats från statens avdikningsanslag under något av åren 1935—1944, må, om företaget helt eller till väsentlig del utförts under tiden från och med den 1 januari 1940 till och med den 30 juni 1946, anvisas tilläggsbidrag efter grunder, som angivas i 2 §.

Har bidrag beviljats från avdikningsanslaget genom beslut, som meddelats före år 1935 eller efter år 1944, må, under förutsättning i övrigt som i första stycket sägs, tilläggsbidrag utgå till företaget, om särskild anledning därtill provas föreligga.

Därest torrlägningsföretag, till vilket bidrag från avdikningsanslaget beviljats före den 1 juli 1946, icke blivit påbörjat eller till väsentlig del utfört före sagda dag, må tilläggsbidrag likväl kunna beviljas, om företaget finnes angeläget och med hänsyn till förhållandet mellan kostnad och båtnad ekonomisk försvarbart.»

Av de återgivna bestämmelserna framgår, att tilläggsbidrag under vissa förutsättningar må anvisas till torrlägningsföretag, som tidigare erhållit bidrag från statens avdikningsanslag, såvida företaget helt eller till väsentlig del utförts under tiden från och med den 1 januari 1940 till och med den 30 juni 1946. Tilläggsbidrag kan vidare beviljas företag, som icke blivit påbörjat eller till väsentlig del utfört före den 1 juli 1946, under förutsättning bland annat, att bidrag från avdikningsanslaget beviljats före sist-

nämnda dag. Således kan tilläggsbidrag icke utgå till företag, till vilket bidrag från avdikningsanslaget beviljats efter den 30 juni 1946, om företaget icke blivit helt eller till väsentlig del utfört före den 1 juli 1946.

I detta sammanhang torde vidare böra beaktas, att till torrlägningsföretag kan, förutom det ursprungligen beviljade bidraget, utgå jämväl ytterligare bidrag från statens avdikningsanslag. I allmänhet kan dock sådant ytterligare bidrag icke utgå med något nämnvärt belopp, därest det ursprungliga bidraget beviljats enligt bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1939 (nr 431) angående villkoren för bidrag från statens avdikningsanslag i dess äldre lydelse. I dylikt fall är nämligen bidragstilldelningen maximerad till belopp, motsvarande hälften av den vid syneförrättningen uppskattade båtnaden. Detta belopp har i allmänhet helt eller åtminstone i det närmaste helt utnyttjats redan genom den första bidragstilldelningen. Betydligt större möjligheter att bevilja ytterligare bidrag föreligga däremot, då den första bidragstilldelningen skett enligt de bestämmelser, som tillkommit genom kungörelsen den 25 maj 1945 (nr 347) om ändring i vissa delar av förenämnda kungörelse den 30 juni 1939. Den angivna maximeringsföreskriften har nämligen där ersatts av en bestämmelse, att statsbidrag må beviljas till viss del av den av lantbruksstyrelsen godkända kostnaden för företaget. Kungörelsen den 25 maj 1945 trädde i kraft den 1 juli samma år. I fråga om företag, för vilket ansökan om bidrag inkommit till lantbruksstyrelsen före kungörelsens ikraftträdande, skola de nya bestämmelserna dock ej äga tillämpning. Ett stort antal företag har sålunda även efter den 30 juni 1945 beviljats bidrag enligt de ursprungliga bestämmelserna i 1939 års kungörelse.

Över motionerna har *lantbruksstyrelsen* avgivit yttrande den 27 februari 1951. I sitt yttrande har styrelsen — efter redogörelse för angivna bidragsbestämmelser — framhållit, att till följd av dessa föreskrifter en mindre grupp torrlägningsföretag, till vilka bidrag utgått från avdikningsanslaget, för närvarande är i stort sett utesluten från möjligheten att erhålla förhöjt statsbidrag till bestridande av uppkommen merkostnad. Lantbruksstyrelsen har vidare anfört följande.

En ändring av tilläggsbidragskungörelsen på sätt i motionerna i första hand föreslagits skulle medföra, att kungörelsen utsträcktes att omfatta även företag, till vilka nöjaktig möjlighet nu finnes att bevilja ytterligare bidrag från avdikningsanslaget. Ifrågavarande kungörelse får anses vara av kriskaraktär och torde nu icke böra givas större räckvidd än som erfordras för att förhindra, att en grupp företag kommer i missgynnad ställning. Detta syfte skulle kunna nås genom en bestämmelse av innebörd, att tilläggsbidrag kan ifrågakomma för företag, till vilket bidrag ur avdikningsanslaget beviljats enligt de före den 1 juli 1945 gällande grunderna, men att tilläggsbidrag icke må beviljas företag, som tilldelats bidrag enligt därefter gällande bestämmelser och vilket icke blivit påbörjat eller till väsentlig del utfört före den 1 juli 1946. En sådan bestämmelse skulle visserligen komma att från tilläggsbidrag utesluta en mycket liten grupp företag, som enligt nu gällande bestämmelser kunna ifrågakomma härtill. Företag, till vilka

ansökningar om bidrag från avdikningsanslaget inkommit efter den 1 juli 1945 och vilka beviljats bidrag före den 1 juli 1946, kunna nämligen enligt nu gällande bestämmelser erhålla såväl ytterligare bidrag från avdikningsanslaget som tilläggsbidrag men skulle efter den föreslagna ändringen endast kunna erhålla ytterligare bidrag. Emellertid blir enligt nu tillämpad praxis summan av bidrag och ytterligare bidrag från avdikningsanslaget samt tilläggsbidrag begränsad till belopp, som företaget kunnat erhålla, om det på en gång prövats då de verkliga kostnaderna varit kända, d. v. s. $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{2}$ av de verkliga kostnaderna. Företaget kommer sålunda i sak icke i något försämrat läge genom att möjligheten till tilläggsbidrag bortfallit.

På grund av det anförda får styrelsen med hänsyn till för närvarande pågående prisstegring tillstyrka en begränsad ändring av förenämnda kungörelse den 12 april 1946 (nr 192) i syfte att borttaga de hinder för erhållande av förhöjt statsbidrag till bestridande av uppkommen merkostnad, som föreligger i fråga om en viss grupp av torrlägningsföretag.

Lantbruksstyrelsen förordar sålunda, att 1 § tredje stycket tilläggsbidragskungörelsen erhåller följande ändrade lydelse: »Därest torrlägningsföretag, till vilket bidrag utgått enligt kungörelsen den 30 juni 1939 (nr 431) angående villkoren för statsbidrag från statens avdikningsanslag i dess före den 1 juli 1945 gällande lydelse, icke blivit påbörjat eller till väsentlig del utfört före den 1 juli 1946, må tilläggsbidrag likväl kunna beviljas, om företaget finnes angeläget och med hänsyn till förhållandet mellan kostnad och hätnad ekonomiskt försvarbart.»

Utskottet. Utredningen i ärendet torde giva vid handen, att gällande bestämmelser om bidrag till torrlägningsföretag äro utformade på sådant sätt, att vissa företag ha ett ogynnsamt läge i vad gäller möjligheterna att erhålla bidrag till uppkomna merkostnader. Sålunda kan tilläggsbidrag icke utgå till ett företag, som ej är väsentligen utfört före den 1 juli 1946, därest det bidrag företaget ursprungligen erhållit från statens avdikningsanslag beviljats först efter nämnda tidpunkt. Detta är fallet även om ansökningen beträffande det första bidraget ingivits tidigare men av olika anledningar icke blivit slutligt prövad förrän efter den 1 juli 1946. Såsom lantbruksstyrelsen framhållit kunna bidragsreglerna i vissa fall jämväl utgöra hinder mot att något som helst förhöjt bidrag — i form av ytterligare bidrag från avdikningsanslaget eller tilläggsbidrag — kan beviljas ett dylikt företag. Ett huvudsakligen efter den 1 juli 1946 utfört torrlägningsföretag kan sålunda icke erhålla vare sig ytterligare bidrag eller tilläggsbidrag, därest det ursprungliga bidraget beviljats efter den 1 juli 1946 på grundval av en ansökan, som ingivits före den 1 juli 1945.

Berörda förhållanden synas vara av icke ringa betydelse för ett flertal torrlägningsföretag. I syfte att avhjälpa rådande olägenheter vill utskottet därför förordna, att en översyn av ifrågavarande bidragsbestämmelser skall komma till stånd. Enligt utskottets mening torde denna översyn lämpligen böra verkställas genom Kungl. Maj:ts försorg. Utskottet förutsätter att, sedan översynen avslutats, förslag i ämnet kommer att föreläggas riksdagen.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med anledning av motionerna I: 288 och II: 381, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta företaga en översyn av gällande bestämmelser om tilläggsbidrag till torrlägningsföretag.

Stockholm den 27 november 1951.

På jordbruksutskottets vägnar:

ALLAN ANDERSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Alfred Andersson, Svedberg, Näslund*, Jon Jonsson, Bror Nilsson*, Einar Persson*, Isaksson, Mossberger och Eskilsson*; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Tungelsta, Gustafson i Dädesjö, Jacobson i Vilhelmina, Jonsson i Järvsand*, Ahlsten, Larsson i Julita*, Mårtensson i Smedstorp, Boman i Stavsund*, Andersson i Långviksmon* och fru Boman*.

* Ej närvarande vid justeringen.